

การแปรทำนองระนาดทุ้มเพลงเชิดจีน : ทางครุฑนุญยัง เกตุคง

นายสาทร กันภัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RANAD THUM COMPOSITION FOR CHOED CHIN

BY MASTER BOONYOUNG KETKHONG

Mr. Satorn Gunpai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Arts Program in Thai Music

Department of Music

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

511056

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแปรทำนองระนาดทุ้มเพลงเชิดจีน : ทางครุบุญยัง เกตุคง

โดย

นายสาทร กันภัย

สาขาวิชา

ดุริยางค์ไทย

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ข้ามคม พรประสิทธิ์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ชาบุญรงค์ พรุ่งโรจน์)

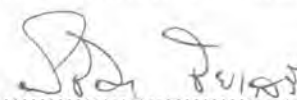
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร สำโรงทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ข้ามคม พรประสิทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรประพิตร เฝ้าสวัสดิ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยได้รับความเมตตากรุณา และความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างเต็มใจและเต็มกำลังจากบรรดา ผู้มีพระคุณหลาย ๆ ท่าน และงานวิจัยนี้จะไม่สามารสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้เลย หากขาดซึ่งบุคคลผู้มีพระคุณอันสูงยิ่งดังจะกล่าวต่อไปนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ ที่สนับสนุนและเป็นแรงบันดาลใจให้มีความเข้มแข็งอดทน และเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จําคม พรประสิทธิ์ ที่ได้ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้ข้อปรึกษาและคำชี้แนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ที่ได้กรุณาอธิบายความรู้และเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ด้วย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ พิชิต ชัยเสรี รองศาสตราจารย์ ดร.บุญกร สำโรงทอง รองศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภทรวดี ภูษฎาภิรมย์ อาจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์

ขอกราบขอบพระคุณครูเอกสิทธิ์ และครูนุสรา การุณี ครูสุพัฒน์ รัญญวิบูลย์ ครูณาน โชติพรหมมา ครูวิบูลย์ธรรม เพียรพงษ์ ครูดวงรุ่ง อ่อนสมพงษ์ ผู้ซึ่งสนับสนุน เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยในงานวิจัยฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณสมพร ตรีเคซี ที่ได้ให้กำลังใจคอยให้คำชี้แนะและสนับสนุนให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพี่ภุภัสสร มังกร ขอขอบคุณพี่ชัยทัต โสพระขรรค์ ที่เป็นที่ปรึกษาในเขตข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ ทุก ๆ ท่านที่ให้ความสะดวก ในการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

ขอขอบน้องศศิภา เพียรเสมอ คุณกิตติภักษ์ ชิตเทพที่ได้ช่วยอนุเคราะห์ อุปกรณ์การจัดพิมพ์และตรวจทานข้อมูลการวิจัย

ขอขอบคุณคุณชัชวาล สนิทสันเทียะ และครอบครัวที่นำพาข้อมูลสายศิษย์ครูบุญยัง เกตุคง จังหวัดนครราชสีมา ที่สำคัญมามอบให้ด้วยความเต็มใจยิ่ง

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขออุทิศผลบุญที่ได้สำเร็จลงแล้วจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้กับครูบุญยัง เกตุคง ศิลปินผู้เป็นครูต้นแบบและเป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยได้ริเริ่มดำเนินการศึกษาวิจัยจนถึงปัจฉิมภาคของการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาทร กันภัย : การแปรทำนองระนาดทุ้มเพลงเชิดจีน : ทางครูบุญยัง เกตุคง (RANAD THUM COMPOSITION FOR CHOED CHIN BY MASTER BOONYOUNG KETKHONG) อ.ที่ปรึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ : รศ. จำคม พรประสิทธิ์, 299 หน้า.

การศึกษาวิชัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติชีวิตของครูบุญยัง เกตุคง ศึกษาโครงสร้าง และที่มาของทำนองหลักเพลงเชิดจีน สองชั้น ศึกษาการใช้เม็ดพรายสำหรับการบรรเลงระนาดทุ้มเพลงเชิดจีน สองชั้น และศึกษาอัตลักษณ์ในการแปรทำนองระนาดทุ้มในเพลงเชิดจีน สองชั้น ผลจากการศึกษาพบว่า ครูบุญยัง เกตุคง ได้รับการศึกษาคณครีตั้งแต่เยาว์วัยร่วมกับครูบุญยง เกตุคง ผู้เป็นที่ชาย ได้แสดงความสามารถทางด้านดนตรีและเข้าร่วมการประชันดนตรีปี่พาทย์มากมายจนมีชื่อเสียง ในวัยหนุ่มได้มีโอกาสศึกษาการบรรเลงระนาดทุ้มจากครูดนตรีไทยผู้ซึ่งมีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิ ครูเพชร จรรย์นาฎย์, ครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และได้ใช้ประสบการณ์ทางวิชาชีพดนตรีไทยจนสามารถสร้างชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ ตลอดจนสืบทอดวิชาความรู้เกี่ยวกับการบรรเลงระนาดทุ้มให้แก่ลูกศิษย์สายต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย ศิลปินรุ่นหลังยังคงให้การยอมรับและยกย่องในผลงานการบรรเลงระนาดทุ้มของครูบุญยัง เกตุคง ว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะและตกทอดสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้

จากการศึกษาวิเคราะห์ทำนองหลัก และผลงานการบรรเลงระนาดทุ้มเพลงเชิดจีน ทางครูบุญยัง เกตุคง พบว่าทำนองหลัก ตัวที่ 1 ได้ถูกขยายมาจากเพลงเชิดใน สองชั้นตัวที่ 6 จำนวน 30 ห้อง แล้วนำเพลงเชิดใน ชั้นเดียว ตัวที่ 6 มาต่อท้ายเพื่อลงจบ ในตัวที่ 2, 3 และ 4 เป็นการประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่โดยไม่ยึดทำนองเดิมจากเพลงใดๆ ยกเว้นในส่วนขึ้นต้นของตัวที่ 4 ได้นำทำนองเพลงเร็วเรื่องจีนเสมาเป็นทำนองขึ้นต้น พบว่าลักษณะทำนองในตัวที่ 2-4 นั้นเป็นทางพื้นผสมทางโยน สลับลูกลือลูกขัด และลูกกระทบ จากนั้นจึงนำส่วนท้ายของเพลงเชิดใน ชั้นเดียวมาต่อท้ายเพื่อลงจบในทุกๆตัว การดำเนินทำนองมีการโยกย้ายบันไดเสียงระหว่างทางนอกและทางใน ซึ่งการแปรทำนองระนาดทุ้มของครูบุญยัง เกตุคง ได้แสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะคนของท่าน คือ การตีคอร์ดแบบคู่ประสานสลับกับการแจกมือซึ่งท่านได้นำแบบอย่างมาจากการบรรเลงของเปียโน การเน้นเสียงและบังคับเสียงให้ลึกและมีคุณภาพ การดำเนินทำนองด้วยมือซ้ายเป็นหลัก เหล่านี้ล้วนเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของครูบุญยัง เกตุคง ซึ่งก่อให้เกิดเป็นรูปแบบหนึ่งของการบรรเลงระนาดทุ้มซึ่งได้รับความนิยมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

ภาควิชา.....ดุริยางคศิลป์.....ลายมือชื่อนิติศ.....
สาขาวิชา.....ดุริยางค์ไทย.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์.....
ปีการศึกษา..2551.....

5086618535 : MAJOR THAI MUSIC

KEY WORD : RANAD THUM COMPOSITION FOR CHOED CHIN BY MASTER BOONYOUNG KETKHONG

SATORN GUNPAI : RANAD THUM COMPOSITION FOR CHOED CHIN BY MASTER BOONYOUNG KETKHONG. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. KAMKOM PORNPRASIT, 299 pp .

This research aims to study the life of Master Bunyoung Katkong, the structure and the origin of the principal melody of the Chaed Chin, double-level musical composition, the technique in playing this musical composition by the Ranad Thum or the traditional alto wooden xylophone as well as the uniqueness of the melody of the Choed Chin, double-level musical composition, played by the Ranad Thum. The research has found that Master Bunyoung Katkong studied music with his elder brother, Master Bunyong Katkong, when he was young. He had shown his musical talent and had taken part in many Pipat musical competitions, which brought him fame. In his youth, he had the chance to take musical lessons with many well-known musical masters; for example, Master Petch Channathaya and Master Luang Praditpairoh (Sorn Silpabunleng). His professional experience in traditional Thai musical instruments made him famous and widely accepted. He taught the Ranad Thum lessons to his students from various schools. Music masters and artists of later generations have continued to admire Master Bunyoung Katkong's style of playing the Ranad Thum for its uniqueness and the style has been adopted until the present time.

From the study of the principal melody and the Ranad Thum performance of the Choed Chin musical composition by Master Boonyoung Katkong, it has been found that the first note of the principal melody is extended from the sixth note of thirty bars of the Choed Nai, double level musical composition. Then the sixth note of the Choed Nai, single level musical composition is added to complete the composition. The second, third and fourth notes are newly created without depending on a melody of any musical composition, except for the beginning of the fourth note, which uses a fast tempo melody of the Chin Sae musical composition. It has also been found that the lyrics of the second to the fourth notes suggest a combination of the performance technique of shift, alternation, repetition, contrast and resonance. Then, each note will end with the final part of the Choed Nai, one level musical composition. The proceeding of the melody involves the change in the musical scales within and without. The uniqueness in the Ranad Thum performance by Master Bunyoung Katkong can be seen in his striking the double-musical chords in alternation with the movement of the hands, which is based on the movement of a pianist's hands, the emphasis on the sounds and the control of the depth and quality of the sounds and the proceeding of the melody which is mainly controlled by the left hand. All these unique characteristics of Master Bunyoung Katkong have contributed to a unique style in playing the Ranas Thum, which has been popular until the present time.

Department :.....Music..... Student's Signature *Satorn Gunpai*
Field of Study :..... Thai Music..... Advisor's Signature *Kamkom Pornprasit*
Academic Years :..... 2008.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	8
บทที่ 2 ประวัติชีวิตครูบุญยัง เกตุคง.....	9
ชีวิตวัยเยาว์และการศึกษาทางดนตรี.....	10
ครูบุญยัง เกตุคงกับชีวิตนักดนตรีที่บ้านครูเพชร จรรย์นาฎย์.....	19
ครูบุญยัง เกตุคงกับการเรียนดนตรีที่บ้านพาทยโกศล.....	22
ครูบุญยัง เกตุคงกับการเรียนดนตรีที่บ้านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)	23
ด้านครอบครัวและบ้านพักอาศัย.....	27
ที่อยู่อาศัย.....	29
ครูบุญยัง เกตุคง กับการเป็นศิลปินแห่งชาติด้านศิลปะการแสดง (ลิเก)	36
ครูบุญยัง เกตุคงกับชีวิตการรับราชการ.....	49
ครูบุญยัง เกตุคงกับการเป็นครูผู้ประกอบพิธี.....	58
สายศิษย์ครูบุญยัง เกตุคง.....	61
อุปนิสัยส่วนตัว.....	62
วาระสุดท้ายชีวิต.....	67
บทสรุป.....	69
บทที่ 3 การวิเคราะห์ทำนองหลักในเพลงเชิดจีน.....	71
วิเคราะห์ทำนองหลักในเพลงเชิดจีน.....	71
บทที่ 4 การศึกษาลักษณะการแปรทำนองระนาดทุ้มเพลงเชิดจีน : กรณีศึกษาครูบุญยัง เกตุคง	179
นิยามศัพท์และกลวิธีเฉพาะที่ใช้ในการบรรเลงระนาดทุ้ม.....	179
สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ต.....	180

รายละเอียดการวิเคราะห์.....	183
สรุปผลการวิเคราะห์.....	268
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	286
สรุปผลการวิจัย.....	286
ข้อเสนอแนะ.....	289
รายการอ้างอิง.....	290
ภาคผนวก.....	291
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	299

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพครูบุญยัง เกตุคง เมื่ออายุ 57.....	9
ภาพที่ 2 ภาพบรรพบุรุษของครูบุญยัง เกตุคง.....	10
ภาพที่ 3 ภาพรตรางโดยसार.....	15
ภาพที่ 4 ภาพการบรรเลงถวายมือในงานไหว้ครู สมาคมสหาศิลปิน ปี พ.ศ. 2514.....	22
ภาพที่ 5 ภาพครูบุญยัง เกตุคงบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ บ้านครุรวมพรหมบุรี.....	28
ภาพที่ 6 ภาพครูบุญยัง เกตุคง และภรรยานางเขียน เกตุคง.....	30
ภาพที่ 7 ภาพบ้านครุบุญยังค์ และครูบุญยัง เกตุคงในซอยเรือรังค์.....	32
ภาพที่ 8 ภาพผู้วิจัยขณะสัมภาษณ์อาจารย์สุเทพ กิขุนทด.....	33
ภาพที่ 9 ภาพของใช้ของครูบุญยังค์ที่อยู่ในบ้าน.....	35
ภาพที่ 10 ภาพครูบุญยังค์ และครูบุญยังค์แสดงลิเกเรื่องปฐมพิศวานทอง.....	37
ภาพที่ 11 ภาพครูบุญยัง เกตุคงเข้ารับรางวัลชนะเลิศประกวดลิเกกับ พล.ทสุจินดา เสริม.....	37
ภาพที่ 12 ภาพครูบุญยัง เกตุคงแสดงลิเกเป็นตัวนาง.....	42
ภาพที่ 13 ภาพครูบุญยัง เกตุคงกับการแสดงลิเกทรงเครื่อง.....	43
ภาพที่ 14 ภาพครูบุญยัง เกตุคงกับระนาดเอก.....	45
ภาพที่ 15 ภาพครูบุญยัง เกตุคงแสดงเป็นขุนแผนประกอบเสภาตลก.....	47
ภาพที่ 16 ภาพครูบุญยัง เกตุคงเข้ารับพระราชทานรางวัลศิลปินแห่งชาติ.....	48
ภาพที่ 17 ภาพครูบุญยัง เกตุคงขณะรับราชการ.....	49
ภาพที่ 18 ภาพครูบุญยัง เกตุคงบรรเลงระนาดทุ้มกับคณะพลาชมงคล.....	51
ภาพที่ 19 ภาพครูบุญยัง เกตุคงสมัยร่วมวงกับ ศ.ดร.อุทิศ นาคสวัสดิ์.....	52
ภาพที่ 20 ภาพอาจารย์นวรรค์ พงษ์ไพบูลย์.....	54
ภาพที่ 21 ภาพอาจารย์สุจิตต์ วงศ์เทศ.....	55
ภาพที่ 22 ภาพอัลบั้มการบรรเลงของครูบุญยัง เกตุคง ผลิตโดยบริษัทแกรมมี่.....	55
ภาพที่ 23 ภาพครูบุญยัง เกตุคงรำเพลงหน้าพาทย์.....	59
ภาพที่ 24 ภาพเหรียญที่ระลึก ด้านหน้า.....	60
ภาพที่ 25 ภาพเหรียญที่ระลึก ด้านหลัง.....	60
ภาพที่ 26 ภาพครูบุญยัง ที่งานไหว้ครูบ้านครุรวม พรหมบุรี.....	64
ภาพที่ 27 ภาพครูบุญยังร่วมบรรเลง ที่บ้านจรรย์นาฏย์.....	66
ภาพที่ 28 ภาพพิธีบำเพ็ญกุศล งานพระราชทานเพลิงศพ ครูบุญยัง เกตุคง.....	68
ภาพที่ 29 ภาพพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	71
ภาพที่ 30 ภาพพระประดิษฐ์ไพเราะ (มีดริยางกูร).....	72

ภาพที่ 31 ภาพแสดงตำแหน่งเสียงของฉิ่งวงใหญ่.....	75
ภาพที่ 32 ภาพแสดงตำแหน่งเสียงของระนาดทุ้ม.....	182
ภาพที่ 33 ภาพอาจารย์จรินทร์ แจ่มอรุณ.....	292
ภาพที่ 34 ภาพอาจารย์นิรัน แจ่มอรุณ.....	292
ภาพที่ 35 ภาพอาจารย์ชัชยะ ทางมีศรี.....	293
ภาพที่ 36 ภาพอาจารย์ประมวล ครูทสิงห์.....	293
ภาพที่ 37 ภาพอาจารย์เผชญ กงโชค.....	294
ภาพที่ 38 ภาพอาจารย์วินัย หริมพานิชย์.....	294
ภาพที่ 39 ภาพอาจารย์สุเชาว์ หริมพานิชย์.....	295
ภาพที่ 40 ภาพอาจารย์เสรี หริมพานิชย์.....	295
ภาพที่ 41 ภาพอาจารย์เรืองเดช พุ่มไสว.....	296
ภาพที่ 42 ภาพอาจารย์ชาติรี อบนวล.....	296
ภาพที่ 43 ภาพอาจารย์พิทักษ์ จรรย์นาฎย์.....	297
ภาพที่ 44 ภาพอาจารย์วิบูลย์ธรรม เพ็ชรพงษ์.....	297
ภาพที่ 45 ภาพอาจารย์ชัชวัฒน์ รอสุงเนิน.....	298
ภาพที่ 46 ภาพอาจารย์เอกสิทธิ์ การคุณี.....	298